

Uitgave van:
Travelscript VoF
www.camperroutes.nl
info@camperroutes.nl

Tekst en fotografie:
Mike en Loes Bisschops

Cartografie:
EMK, Deventer
www.emk.nl

Ontwerp:
Wauw (MerkMeester), Harderwijk
www.wauw.nl

Auteursrecht

Alle teksten en afbeeldingen in deze gids zijn auteursrechtelijk beschermd. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een digitaal bestand of in welke vorm dan ook openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Verantwoording

Deze reisgids biedt een persoonlijke selectie van mooie, interessante routes en bezienswaardigheden in een vooraf geselecteerd gebied. De keuzes die in deze gids zijn gemaakt, zijn gebaseerd op onze jarenlange ervaring als reisjournalist en toeristisch redacteur.

We hebben alles in het werk gesteld om correcte informatie te verzamelen en weer te geven.

Echter, gegevens kunnen veranderen, campings of camperplaatsen kunnen (tijdelijk) zijn gesloten e.d.

De uitgever is niet aansprakelijk voor de gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van deze gids.

Meldingen van onjuistheden en aanvullingen zijn overigens zeer welkom.

info@camperroutes.nl

Coverfoto: camperplaats Cabo Espichel, Sesimbra

© **Travelscript VoF**
Vierde druk maart 2024
ISBN 978-94-91856-16-7

Mike en Loes Bisschops

Met de CAMPER door **PORTUGAL**

Van Noord naar Zuid
Met Lissabon, Porto,
rondje Douro en de Algarve

CamperRoutes

Stedenroute Kustroute Landelijke route Bergroute

Kerken en paleizen in uitbundige bouwstijlen

KUNST EN CULTUUR IN PORTUGAL

De gotiek, de laat-gotiek en de Manuelstijl, plus de alom aanwezige kleurige tegels, de 'azulejos', bepalen sterk het beeld van de Portugese architectuur. Veel bouwwerken uit de twaalfde tot vijftiende eeuw zijn ontstaan na overwinningen van Portugese koningen op hun Moorse en later Spaanse vijanden. Zij dankten God of hadden hem bij voorbaat beloofd een kerk en klooster te zullen bouwen wanneer hij hen zou bijstaan. In alle rangen en standen was men in Portugal doordrenkt van het katholieke geloof. En voor een deel is dat nog steeds zo. Cultuur is meer dan kerken en paleizen. Het is ook eten en drinken. En natuurlijk muziek, de Fado. Voor dat laatste: zie ons kaderstuk op pagina 137.

De Portugese gotiek

De oorspronkelijke gotische bouwstijl, die in de twaalfde eeuw ontstond, vinden we in Portugal nauwelijks terug. Hoge gewelven, puntige bogen, grote hooggeplaatste vensters en vooral de grote roosvensters zijn belangrijke kenmerken. De São Francisco kerk in Porto (pag. 53 en 54) is een van de weinige herkenbare voorbeelden. Maar net als veel andere kerken, werd deze in latere eeuwen zodanig verbouwd - in dit geval in barokstijl - dat er van het oorspronkelijke beeld weinig overbleef.

Voor de echte Portugese gotiek, beïnvloed door de Moorse bouwstijl, is het Nationale Paleis van Sintra het meest karakteristiek. (zie pag. 124). De witte muren, de galerijen met bogen, en de boogvensters zijn mooie voorbeelden van deze bouwstijl. De later aangebouwde delen en de interieurs zijn weer een schitterende potpourrie van stijlen.

De laat-gotiek of Manuelstijl

Veel kerken en kloosters, maar ook paleizen, werden in de zestiende eeuw gebouwd. Portugese vorsten waren steenrijk geworden van de handel op Afrika en Azië en hadden de behoefte om zich flink te laten gelden. Koning Manuel I was de belangrijkste vorst ten tijde van de ontdekkingsreizen. Hij regeerde van 1495 tot 1521 en gaf opdracht tot de bouw van o.a. het Klooster van Jerónimos in Belém (zie pag. 141-143). In de architectuur werden vele symbolen uit de zeevaart en de ontdekkingsreizen verwerkt: schepen, ankers, touwen, knopen etc. Maar ook tropische vruchten en dieren. Een belangrijk element is het 'armillarium', een wereldbol omwikkeld met metalen ringen. Deze werd een vast onderdeel

Op deze pagina twee voorbeelden van de laat-gotiek, in Portugal ook de Manuelstijl genoemd. Boven: de enorm hoge kerk bij het klooster van Batalha, met z'n smalle spits toelopende ramen. Onder: detail van de Torre de Belém met typische Manuelstijlelementen, de omwikkelde wereldbol (armillarium), venster met omlijsting van scheepstouw en de schilden met Tempelierskruis. Links: het Palacio Nacional in Sintra. Rechts: azulejos met gele rand in het Jerónimos klooster in Belém.

van de wapenschilden en is nog altijd in gestyleerde vorm te zien op de Portugese vlag (pag.3). Vaak is ook het tempelierskruis (de Orde van Christus) in de versieringen aanwezig.

De mooiste voorbeelden van de Manuelstijl zijn te vinden in de kloosters van Batalha en Jerónimos in Belém en in het Convento de Cristo in Tomar (pag. 96).

Azulejo's, Portugees keramiek

Als er in Portugal één karakteristiek element is dat je overal tegenkomt, is het wel de 'azulejo'. Huizen zijn er mee versierd, er zijn tableaux van gemaakt in kerken, paleizen en stations. Religieus of verhalend, heldentaferelen of gewone mensengebeurtenissen. Je kunt ze allemaal tegenkomen in de steden en in plattelandsdorpen. De Moren introduceerden de siertegels in Zuid-Spanje en de Portugese adel nam ze mee naar het thuisland. Daar werden ze

immens populair, vooral omdat koningen als João I en Manuel I ze adopteerden als versiering van hun woonverblijven. Waren ze bij de Moren veelkleurig, onder invloed van de kerk werden de kleuren voornamelijk blauw en wit. In de oudste kerkjes zie je ze in die combinatie en natuurlijk zijn het dan vooral religieuze afbeeldingen. Dat hield stand tot in de achttiende eeuw. De koninklijke kleur geel werd overigens al vroeg toegepast, zoals we zien in het Jerónimosklooster in Belém.

De grootste weekmarkt van Portugal

De wekelijkse markt van Barcelos wordt gehouden op het Campo da Republica, een groot plein (formaat Malieveld in Den Haag) dat buiten marktdagen als parkeerterrein dienst doet. Rondom een centrale fontein vinden we rij na rij met marktkramen, allemaal degelijk afgeschermd voor de zon, waardoor je het idee krijgt in een enorme geïmproviseerde supermarkt te lopen. Alle afdelingen zijn duidelijk gegroepeerd: kleding, schoenen, huishoudelijke apparaten, groenten en fruit, vlees en vis. Maar we zien ook kooktoestellen voor butagas, destillatieketels in alle formaten voor het maken van je eigen drank en... levende dieren. Kippen, hanen, kuikens en eenden.

De Portugezen gaan niet bepaald zachtzinnig met ze om. Voor hen is het gewoon eten of het zijn eierproducenten. Bij een grote kooi vol kuikens voelen we even wat weerstand. Maar ja, alle boeren die hier hun groenten, fruit en beesten aanbieden, hebben het niet breed en hun methoden zijn ouderwets, biologisch en kleinschalig. Alles beter dan miljoenen piepkuikens die in de bio-industrie na hun geboorte worden vermalen, denken we dan maar...

Voorals tussen de groenten is het goed toeven. Alles wordt hier op kleden uitgespreid, kool, wortelen, aardappelen, uien in grote netten. Alleen het fruit ligt keurig gesorteerd op de kramen. Het zijn bijna alleen maar vrouwen die hun spullen verkopen. Ze zijn goedlachs, vinden het leuk om te poseren voor een foto, maar een gesprek voeren is onmogelijk. Wij spreken geen Portugees, zij geen Engels, Frans of Duits.

We kopen wat wortelen, pruimen en perziken. Elke zak een euro! We zien dat de verkoopster zich een beetje geneert. Een euro voor zes perziken, dat betaalt verder niemand. Wij generen ons dat we zo weinig moeten betalen. We zijn er nog niet helemaal aan gewend, maar prettig is het wel, dat lage prijsniveau.

De marmersteden van de Alentejo

ELVAS, VILA VIÇOSA EN ÉVORA

We maken opnieuw een 'slinger' naar het oosten voor een rustdag op een camping met Nederlandse eigenaren, in de buurt van Castelo de Vide. Van daaruit bezoeken we twee mooie stadjes met een rijke historie dichtbij de grens met Spanje, Elvas en Vila Viçosa. Op korte afstand naar het westen ligt de belangrijkste plaats van de Alentejo: Evora. Portugal is hier bijna op z'n smalst. Na slechts 115 kilometers vanaf Tomar over mooie binnenwegen en een paar stukjes snelweg komen we in het ruige natuurgebied van São Mamede aan. Hooggelegen dorpen kijken hier uit over de vlakten van het Spaanse grensgebied.

ZIEN EN DOEN

Elvas

- Imposant aquaduct
- Vestingwerken uit 17e eeuw

Vila Viçosa

- Oude burcht van de Bragança's
- Paço Ducal met uniek interieur

Évora

- Gotische kathedraal (Sé) en Romeinse tempel van Diana
- Gezellig Praça do Giraldo met Moorse arcaden

Links: 'Poort van de Moren' in Evora. Daarachter de torens van de Sé. Onder: de Zaal van de Hertogen in het Paleis van Vila Viçosa

ETAPPE IN 'T KORT

Camping Castelo de Vide >>
N246 >> CP Fort N.S. de Graça,
Elvas >>
N4 >> Vila Viçosa >>
N254 >> Evora Parking evt. CP

Totaal 159 km in 3 dagen

We komen op een bijzondere camping terecht. Quinta do Pomarinho noemt zich een camping voor natuur- en cultuurliefhebbers. 'De speciale sfeer geeft innerlijke rust en zorgt ervoor dat de mens weer in balans komt...' Zo beschrijven de eigenaars hun 25 hectaren grote domein. Tussen olijfbomen en ander loof zijn natuurlijke plekken uitgespaard voor campers, caravans en tenten. Hoewel we het inderdaad een mooie plek vinden, blijven we toch niet langer dan één dag. Het gebied van São Mamede staat namelijk niet echt in onze planning en intussen hebben we gemerkt dat Portugal zo dicht bezaaid is met mooie plekken en monumenten, dat we flink achterlopen op ons schema. Een reis van zeven weken blijkt te kort om alles te doen wat de moeite

852 meter hoogte. Vanaf de middeleeuwse vesting kijk je over de wijde omgeving uit. De eigenaars van Pomarinho verstrekken graag alle informatie en helpen je op weg bij het maken van lange wandelingen. Wij moeten dit moois echter aan ons voorbij laten gaan en vertrekken na één rustdag alweer naar Elvas en Vila Viçosa.

Aquaduct en citadel van ELVAS

Vanuit Pomarinho nemen we de N246 naar Elvas, dicht bij de grens met Spanje. Wij overnachtten er op een unieke plek: direct bij het prachtig verlichte aquaduct. Helaas is deze plek nu verboden terrein voor campers

Deze unieke camperplaats bij Elvas met uitzicht op het aquaduct is helaas gesloten

waard is. Dus ook hier moeten we weer scherp kiezen, al betekent dit dat we het gebied van São Mamede tekort doen, want voor de liefhebber is hier wel degelijk veel te genieten. Zo herbergt het natuurpark veel wild en vogels, waaronder gieren en havikarenden. Er liggen restanten van Romeinse wegen en in Castelo de Vide zijn de Romeinse baden goed bewaard gebleven. Het dorp Marvão verdient een speciale vermelding vanwege zijn ligging op

en moet je uitwijken naar een van de andere gratis plekken. Zie pagina 187 voor meer informatie.

De citadel van Elvas ligt op een heuvel boven de nieuwe stad. De 13e-eeuwse burcht is gebouwd op de restanten van een Moorse nederzetting.

Vestingen uit de 17e eeuw

Omdat de alternatieve camperplaats, bij het Fort van Nossa Senhora de Graça,

De Algarve is veelzijdiger dan je denkt

ONTDEKKINGSREIS LANGS DE ZUIDKUST

Waar denk je aan bij de naam 'Algarve'? Natuurlijk in de eerste plaats aan zon, zee, stranden, badplaatsen met hoogbouw en rijen vakantievilla's en... aan golfbanen. Maar er ligt ook een flinke partij historie achter die stranden en die fantastische rotspartijen. Enkele grote ontdekkingsreizigers vertrokken vanuit Lagos. Hendrik de Zeevaarder leerde ze navigeren vanuit zijn zeevaartschool in Sagres. Romeinen bouwden villa's achter de kust en ook de Moren lieten hier hun sporen na. Het mooie van de Algarve is daarom dat je alles kunt combineren wat een vakantie leuk en interessant maakt.

ETAPPE IN 'T KORT

Cabo de São Vicente >> N268 - N268-2 >> **Sagres, CP Fortaleza** >> N268 - N125 >> **CP Praia da Boca do Rio** >> N125 - Lagos >> N125 - M531-1 >> **Camping Alvor** >> M531-1 - N125 - N396 >> **Camping Quarteira** >> M527-2 - N125 - IC4 >> **Faro via Almancil** >> N125 >> **Tavira** >> N125 - N1-6 >> **Milreu** >> N2 - M520-2 - IP1 - IC1 - N267 - N266 >> **CP Caldas de Monchique, via Monchique** >> N267 - IC1 - IP2 - N2 - N257 >> **Camping Alvito**

Totaal 478 km in 10 dagen

ZIEN EN DOEN

Sagres

- Fortaleza en windroos van Hendrik de Zeevaarder

Lagos

- Wandelen in de oude stad
- Grottentocht maken per boot

Faro

- Kerkje van Almancil
- Oude stad met de kathedraal

Tavira

- Wandelen door het centrum
- Romeinse villa bij Milreu

Monchique

- Steile straatjes, mooie uitzichtpunten

Links: wandelen bij Boca do Rio in de buurt van Lagos
Onder: Voorgevel van het beroemde kerkje van Almancil

Historische plek: hier leerde Hendrik de Zeevaarder de latere ontdekkingsreizigers navigeren. De kapel is het enige overgebleven gebouw uit zijn tijd

Het Fortaleza van SAGRES

Na Cabo São Vicente komt de tweede rotskaap langs de zuidkust als snel in zicht. Bij de ingang van de kaap ligt Sagres, waar een kleine vissershaven het enige hoogtepuntje is, afgezien van de prachtige stranden aan de westkant natuurlijk. Bijna iedereen komt hier om het Fortaleza te bekijken, waar Hendrik de Zeevaarder ruim 40 jaar verbleef en zijn plannen beraamde om de wereldzeeën te verkennen. Hij bouwde er een zeevaartschool, waar hij tientallen zeelui de principes van navigatie op zee, astronomie en cartografie bijbracht. Een van de mooiste overblijfselen daarvan is de enorme windroos van kiezelstenen, 43 meter in doorsnee, die Hendrik liet aanleggen om zeevaarders vertrouwd te maken met de werking van het kompas. Van het oorspronkelijke fort is weinig over.

Alleen de kapel dateert uit de tijd van Hendrik de Zeevaarder.

De huidige vesting werd in de zeventiende eeuw gebouwd naar het voorbeeld van de Vauban-vestingen elders in Europa. Na de grote aardbeving van 1755, die ook dit gebied trof en hier zelfs een enorme tsunami veroorzaakte, is de vesting in zijn huidige vorm opnieuw opgebouwd. Helaas wordt ter plaatse erg weinig informatie geboden over geschiedenis en huidige staat van het Fortaleza-project.

Tussen het fort en de punt van de kaap loopt een netwerk aan wandelpaden, vanwaar je een geweldig uitzicht hebt over de baaien en stranden en op de Cabo São Vicente. Het gebied heeft een bijzondere vegetatie die tegen de verzengende hitte, de zoute wind en de droogte bestand is. We zien, aan het eind van de zomer, gekleurde grassen, vetplanten en bloeiende wilde bloemen. In het voorjaar moet het hier één grote bloemenzee zijn.

1 VIANA DO CASTELO CP Area Sosta Camper

COÖRDINATEN	41.690779, -8.829757 41°41'26.8"N 8°49'47.1"W
LIGGING	Rua Alves Cerqueira Parkeerterrein bij de stad
OPEN	Hele jaar
PLAATSEN	Ca. 10/20
PRIJS	Gratis
SERVICEPLAATS	Nee

Groot parkeerterrein zonder speciale vakken voor campers. De campers gaan aan de rand staan bij het water. Wel een aardige plek, vlakbij de stad en met uitzicht over de baai. Veel autoparkeerders, onrustig. Toen wij er waren gingen alle campers tegen de avond weg, wij zijn ook niet gebleven en naar de CP aan de overkant van de baai gereden.

1A VIANA DO CASTELO CP Cabedelo

COÖRDINATEN	41.684358, -8.832959 41°41'03.7"N 8°49'58.6"W
LIGGING	Av. Do Cabedelo, rustig op een landpunt aan de baai
OPEN	Hele jaar
PLAATSEN	Ca. 10/15
PRIJS	Gratis
SERVICEPLAATS	Ja

Op een landpunt bij de ingang van de baai, mooi uitzicht over het water richting Viana. Lekker rustig, vlak bij een recreatiegebied. Wandelen in de duinen. Strandje om de hoek aan de zee kant. Viana niet op loopafstand. Voor grote campers (boven de 7 meter) zijn de plaatsen te krap.

2 BARCELOS CP Parking

COÖRDINATEN	41.528383, -8.615673 41°31'42.2"N 8°36'56.4"W
LIGGING	Rua Rosa Ramalho Parkeerterrein bij de stad
OPEN	Hele jaar
PLAATSEN	10/15
PRIJS	Gratis
SERVICEPLAATS	Nee

Parkeerterrein bij de rivier. Je wandelt in 5 minuutjes naar de stad en de donderdagmarkt. Voor de markt moet je woensdag vroeg een plek zoeken. Op donderdagochtend is het verkeer richting het stadje een gekkenhuis. Wij kwamen volledig vast te zitten in de files. We vonden een plekje omdat er net iemand wegging.

Viana do Castelo CP no. 1

Viana do Castelo CP no. 1A

3 BRAGA Camping Municipal

COÖRDINATEN	41.538127, -8.422086 41°32'17.3"N 8°25'19.5"W
ADRES	Estrada National 101
TELEFOON	00351-253273355
WEBSITE	-
E-MAIL	parque.campismo@cm-braga.pt
LIGGING	Tegen een heuvel aan de rand van de stad
SERVICEPLAATS	Ja
OPEN	Hele jaar
TARIEF*	€ 18

PLUS EN MINPUNTEN

- + Ligging t.o.v. de stad
- + Gebruik zwembad
- Plaatsen bij de weg onrustig
- Sanitair

Barcelos CP Parking no. 2

Braga, Camping Municipal no. 3

Gemeentecamping aan de rand van de stad, in heuvelachtig terrein. Meeste plekken zijn alleen geschikt voor tenten. Langs een rand (redelijk steil weggetje) zijn wat mooie plekken maar die zijn zeker niet geschikt voor campers langer dan ca. 6 meter. Bovenaan het terrein zijn plekken voor ca. 7 à 10 campers ingericht direct bij de weg (achter een muur) en daar is aardig wat verkeer. Desondanks wel een fijne camping om de stad en Bom Jesus te bezoeken (naar het centrum met de bus max 10 minuten, dan Bom Jesus, bus 2, maximaal 20 minuten). Lopen naar het centrum kan ook, je wandelt in ca. 20 minuten naar beneden/centrum. Sanitair is matig, douche-ruimtes krap, wel lekker warm water. Je mag gebruik maken van het zwembad dat onderaan de camping ligt. Honden toegestaan. Niet geschikt voor gehandicapten.

* Alle campingtarieven 2024. ACSI-card of Camping Key tarieven tussen €13 en 27 indien camping participeert. Let op stickers/bordjes bij receptie.

Overige tarieven vermeld als laagseizoen/hogseizoen voor camper, 2 personen met elektra. N.B. We geven hier indicaties, die in de praktijk anders kunnen uitvallen.